

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โดย
นางสาวสุจิตา มณีสอดแสง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF SMALL SIZED SCHOOL IN BURAPA SUKSA
SCHOOL
GROUP NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
โดย	นางสาวสุริตา มณีสอดแสง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. ชัตติยา ด้วงสำราญ

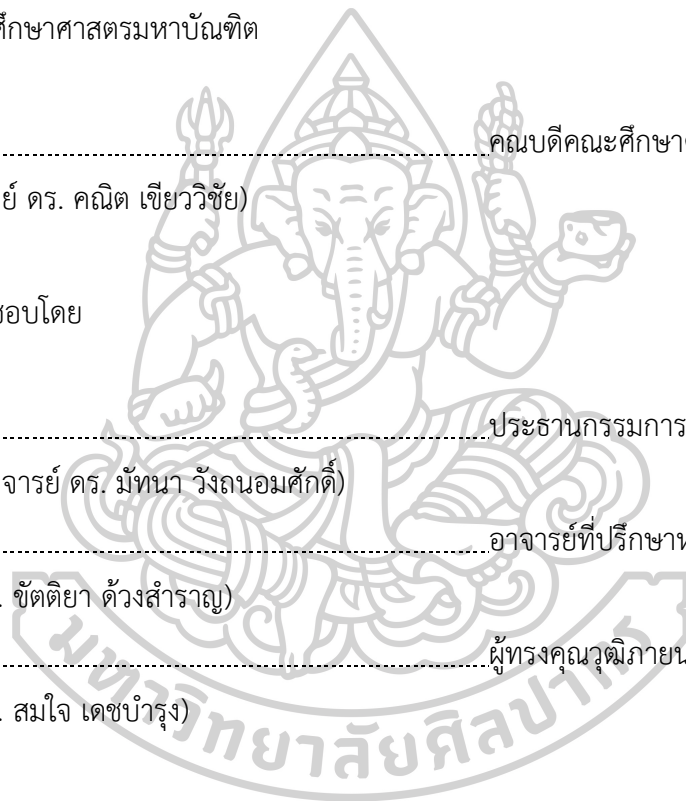
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มีทนา วังถนอมศักดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ชัตติยา ด้วงสำราญ)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ดร. สมใจ เดชบำรุง)

640620118 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทฉบับตัด

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม

นางสาว สุจิตา มณีสอดแสง: การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา
ศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
อาจารย์ ดร. ชัดติยา ต่วงสำราญ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก
ในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการ
พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประชากร คือ ข้าราชการครูของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่ม
บูรพาศึกษา จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้
ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน การ
ไว้วางใจกัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามลำดับ
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน
ผู้บริหารควรแสดงออกโดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้การยอมรับและเชื่อถือในความรู้
ความสามารถของผู้ร่วมงาน ไว้วางใจที่จะมอบหมายงานที่สำคัญให้แก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน
ควรสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรม เพิ่มความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการ
ทำงานเป็นทีมที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนงานของ
องค์กรร่วมกัน โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม ร่วมประเมิณผล และร่วมพัฒนาผลงานเพื่อปรับปรุง
งานให้ดีขึ้น 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถ และ
ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ให้อิสระผู้ร่วมงานในการทำงาน และตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรมีประสิทธิภาพ

640620118 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : Participative management

MISS Suthita MANEESODSANG : PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF SMALL SIZED SCHOOL IN BURAPA SUKSA SCHOOLGROUP NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 Thesis advisor : Dr. Khattiya Duangsamran

The purposes of this research were to determine 1) the participative management of small sized school in Burapa Suksa group Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1 and 2) the guidelines for developing participative management of small sized school in Burapa Suksa group Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1. The population consisted of 35 people, including the school director and teacher of small sized school in Burapa Suksa group. The research tools used were a questionnaire and structured interview form. The statistics used in the research were frequency, percentage, arithmetic mean, Standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows:

1. Participative management of small sized school in Burapa Suksa group Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1 is overall at a high level. When considering each aspect, it was found that it is at a high level in every aspect. By sorting the arithmetic mean values from highest to lowest as follows: commitment, trusting each other, independence in work, and setting goals and objectives together, respectively.

2. Guidelines for developing participative management of small sized school in Burapa Suksa group Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1, all 4 areas are as follows: 1) Trusting: the school director should demonstrate respect for one another, recognize and trust in the knowledge and abilities of co-workers, trust to assign important work to co-workers. 2) Commitment: Employees should be encouraged to receive training to continually increase their knowledge and abilities, support clear teamwork to make co-workers bond. 3) Goals and objectives: provide opportunities for all co-workers to participate in setting goals or objectives of the

organization's plans together by using a teamwork process to evaluate and develop results to improve the work. 4) Autonomy: provide opportunities for participants to showcase their own talents and creativity, give co-workers freedom to work and make decisions in order to carry out various activities of the organization efficiently.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ชัตติยา ดั่งวงสำราญ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ ดร. สมใจ เดชบำรุง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาในการแนะนำ ช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ จนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คณะผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครู โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลการวิจัยส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนแล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่น 40 ที่ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและความช่วยเหลือเสมอมา ขอขอบพระคุณบิดามารดาและกำลังใจจากทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัยที่ช่วยเหลือและสนับสนุนให้การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดามารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้อบรมสั่งสอน ให้ความเมตตาช่วยเหลือตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

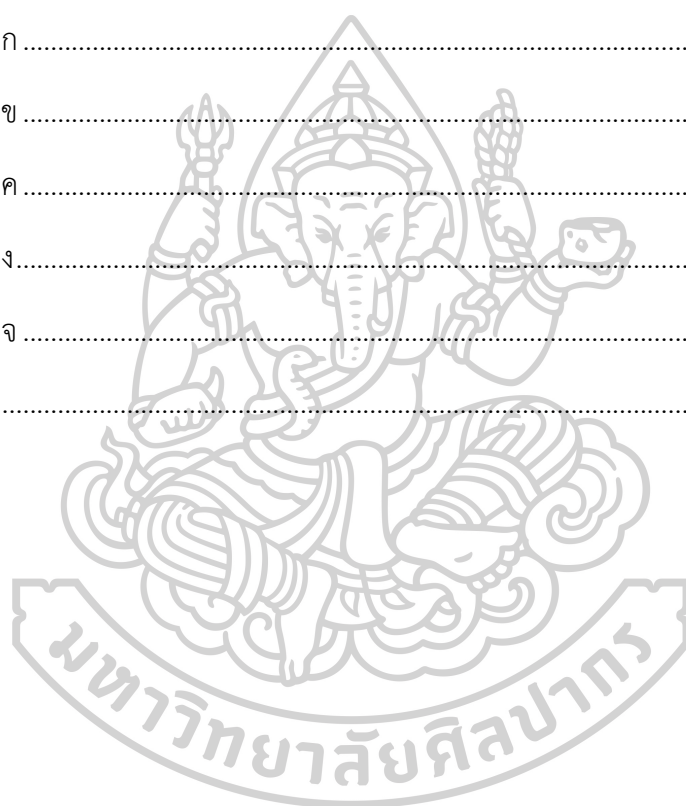
สุธิตา มณีสอดแสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	10
ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	10
หลักการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	14
ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	19
โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	
.....	20

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
งานวิจัยในประเทศ.....	22
งานวิจัยต่างประเทศ.....	33
สรุป.....	34
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	36
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	36
ระเบียบวิธีวิจัย	37
แผนแบบการวิจัย	37
ประชากร	37
ตัวแปรที่ศึกษา	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	41
สรุป.....	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	44
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.....	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
สรุปผลการวิจัย.....	52

การอภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	59
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	59
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	60
รายการอ้างอิง	61
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก	67
ภาคผนวก ข	72
ภาคผนวก ค	77
ภาคผนวก ง.....	80
ภาคผนวก จ	83
ประวัติผู้เขียน	86

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	21
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน	45
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน (ต่อ)	44
ตารางที่ 3 ค่าสัมมิเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียน ขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม	45
ตารางที่ 4 ค่าสัมมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการไว้วางใจกัน (Trust).....	45
ตารางที่ 5 ค่าสัมมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านความยึดมั่นผูกพัน (Commitment).....	46
ตารางที่ 6 ค่าสัมมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives).....	47
ตารางที่ 7 ค่าสัมมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy).....	49

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในกระแสสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต หลานประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกและแรงกดดันภายในประเทศที่ต้องเผชิญ ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และสามารถก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต¹ ซึ่งการบริหารจะมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารต้องใช้ทฤษฎีที่หลากหลายในการบริหารและจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับองค์กร ทำให้องค์กรเกิดความก้าวหน้าและมีการพัฒนาอย่างมั่นคงไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน²

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560), 1.

² เรื่องเดียวกัน : จ.

ดังนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศไทย จึงมีแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานระดับปฏิบัติมีอำนาจในการตัดสินใจและสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ทรัพยากรบุคคลของชาติมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรมทั้งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป การกระจายอำนาจในทางการศึกษาจะเน้นการกระจายอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางไปยังสถานศึกษา และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ความสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เพื่อให้มีอิสระในการบริหารจัดการ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การกระบวนกรพัฒนาตนเองตามธรรมชาติของผู้เรียนและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยตรง³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้ยึดหลักสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง รวมถึงมาตรา 29 กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ

³ “กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 124, ตอนที่ 24 ก (16 พฤษภาคม 2550): 29.

ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน⁴ ซึ่งจากสภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศตามข้อมูลในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 เป้าหมายที่ 3 และ 4 ปัญหาคุณภาพการศึกษาของชาติยังไม่เป็นที่น่าพอใจ คุณภาพของกระบวนการจัดการศึกษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ต้องนำมาวิเคราะห์ ทั้งนี้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ได้ใช้แนวทางบทบาทของหน่วยงานภาครัฐให้ส่งเสริม สนับสนุน กำหนดมาตรการจูงใจทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษา และบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถทั้งในด้านบริหารและด้านวิชาการตามมาตรฐานสมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่งและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ⁵ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนครปฐมปีพ.ศ. 2566 – 2570 ที่ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในการปกครองของพื้นที่จังหวัดนครปฐม ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยเน้นการมีส่วนร่วม⁶ กล่าวคือ สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ต้องสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงาน องค์กรภาคีเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษามาตรฐานและมุ่งพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์หลักที่กำหนดไว้ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นผู้นำองค์กรที่มีความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ สมรรถนะในการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และสามารถผลิตบุคลากรที่เกิดจากผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ⁷ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมถือเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาการศึกษา ที่ส่งผลผลิตคือนักเรียนที่จะเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรทิกร หวานกราฟฟิค, 2545), 6-16.

⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579, เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>

⁶ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครปฐม 5 ปี (พ.ศ. 2566- 2570), (นครปฐม:สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2565), 57.

⁷ ซีรคักดี (อุปรมย์) อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ, การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน, (พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561), 89.

ปัญหาการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำท่าโพและประธานกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งในกลุ่มยังพบปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม สาเหตุอันเนื่องมาจาก

1. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานจำนวนน้อย มีครูบรรจุใหม่ค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และครูได้รับมอบหมายให้สอนควบชั้น ซึ่งไม่ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมา เช่น จบเอกพลศึกษา แต่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น จึงต้องอาศัยประสบการณ์ของครูในการทำงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้บางงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ครูไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเองเนื่องจากประสบการณ์น้อย รวมถึงวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานไม่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงทำให้การปฏิบัติงานร่วมกันบางครั้งเกิดความขัดแย้งกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มบูรพาศึกษา บางท่านมีความอาวุโสน้อยกว่าครูผู้สอนในสถานศึกษา เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีการคัดเลือกสรรหาและบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ผู้ที่สอบได้ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่อายุน้อยกว่าครูผู้สอนในสถานศึกษา รวมถึงหลายโรงเรียนไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาแต่มีครูรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูจึงไม่เคารพ เกรงใจหรือเชื่อฟัง ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน นอกจากนี้ผู้บริหารไม่มอบอำนาจการตัดสินใจอย่างเต็มที่ให้กับครูเนื่องจากขาดความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้บริหารต้องใช้อำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง^๘

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน และเป็นแนวทางในการ พัฒนาความรู้ให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

^๘ สัมภาษณ์วชิระ ก้อนในเมือง, ประธานกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 9 กันยายน 2566.

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย และสามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้ชัดเจน ผู้วิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

คำถามในการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้ตั้งคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้การตรวจสอบข้อคำถามของการวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีหลายแนวทาง

ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นองค์กรในระบบสังคมที่มีลักษณะเป็นองค์กรเปิด ที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการดำเนินงานต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการตามกรอบทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจเชิงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแต่ละระบบ ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) กล่าวไว้ว่า องค์กรเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) นำไปสู่กระบวนการในการดำเนินการ (Transformation Process) และแสดงออกมารูปผลผลิตจากการดำเนินการ (Output) ซึ่งจะสะท้อนเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ทั้งนี้ยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัย

ภายนอกองค์กร (External Environment) อีกด้วย โดยองค์ประกอบดังกล่าวนี้ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และจะทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร กล่าวคือ มีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ผ่านเข้าสู่กระบวนการ (Transformation Process) ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา และผลผลิตที่ได้ (Output) คือ ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลขององค์กร ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของทุกฝ่าย และคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบเหล่านี้มีผลกระทบต่อเนื่องกัน และมีอิทธิพลทั้งในและนอกองค์กร ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและภูมิศาสตร์ โดยระบบจะได้รับตัวป้อนจากสภาพแวดล้อมและระบบจะสร้างผลผลิตให้กับสภาพแวดล้อม⁹ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ซึ่งแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ อาทิเช่น สวอนสเบิร์ก (Swansburg) ได้แบ่งองค์ประกอบสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน (Trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives) 4) ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)¹⁰ ไบรย์แมน (Bryman) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะส่งผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงานและการกระตือรือร้นของผู้ปฏิบัติงานไว้ 4 ประการ คือ 1) บรรยากาศการมีส่วนร่วม ควรจะต้องให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า 2) จะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่เขาเห็นคุณค่า ดังนั้นผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (individual goal) กับเป้าหมายขององค์กร (organization goal) ให้เท่าเทียมกัน 3) ผู้มีส่วนร่วมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น 4) เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เขาจะมีความคิดเป็นของตนเอง ego-involved¹¹ โคเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff)

⁹ Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration; Concepts and Practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2021), 25.

¹⁰ Russell C. Swansburg, **Management and Leadership for Nurse Manager**. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393.

¹¹ A. Bryman, **Leadership in Organization** (London: Roytedge & Kegan Paul – Hall, 1986), 13.

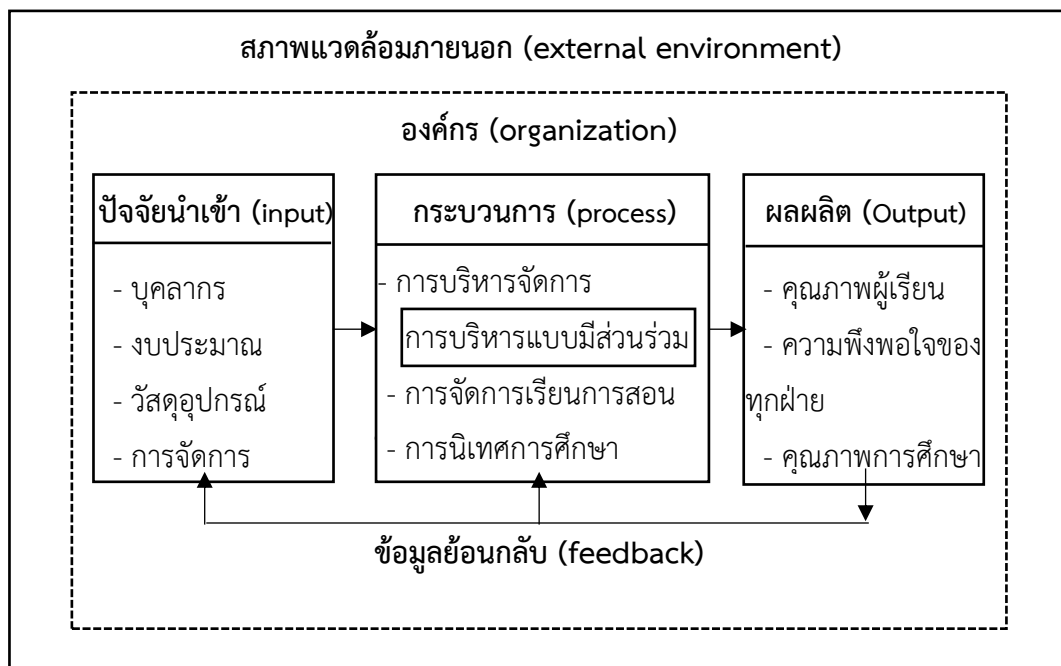
กล่าวถึงความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าหมายถึงการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และความร่วมมือในองค์กร พัฒนางานด้วยความเต็มใจ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการบริหารของโคเฮินและอัฟฮอฟ มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล¹² สันติ บุญภิรมย์ ได้ให้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ศิลปะในการบริหารมากกว่าใช้ศาสตร์ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานให้เขามีส่วนร่วมปริมาณเท่าใด เป็นคำถามที่ตอบได้ยากมากซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จ ขึ้นอยู่กับทักษะ ประสบการณ์ รวมถึงความสามารถในการจัดการของผู้บริหารแต่ละคน ดังนั้นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม อาจจำแนกเป็น การร่วมคิด การร่วมทำ ร่วมประเมินผลงาน ร่วมยอมรับในผลการประเมิน รวมถึงร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่¹³ ชูชาติ พ่วงสมจิตร ได้สรุปเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ คือ 1)การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) ความไว้วางใจกัน 3)การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 4) มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ 5) ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน 6) การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ¹⁴ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

¹² Cohen and Uphoff, "Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity," *World Development* 8, 3(1980) : 223.

¹³ สันติ บุญภิรมย์, *นวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2553), 62-63.

¹⁴ ชูชาติ พ่วงสมจิตร, *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตร บัณฑิตทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 5 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), 209-211.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ที่ ม า : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration; Concepts and Practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2021), 25.

: Russell C. Swansburg, **Management and Leadership for Nurse Manager**. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393.

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้กรอบแนวคิดของ สวอนสเบิร์ก (Swansburg) โดยศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู ประกอบด้วย 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน¹⁵ เป็นตัวแปรในการทำวิจัย

¹⁵ Russell C. Swansburg, **Management and Leadership for Nurse Manager**. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393.

การบริหารแบบมีส่วนร่วม
1) การไว้วางใจกัน
2) ความยึดมั่นผูกพัน
3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Russell C.Swansburg, **Management and Leadership for Nurse Manager**. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำที่ใช้ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์ของคำต่างๆ ดังนี้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจการตัดสินใจจากผู้บริหารลงไปสู่ผู้ปฏิบัติการ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลในองค์กรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มามีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ ติดตามประเมินผล แก้ปัญหา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน รวมถึงร่วมกันรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลของงานที่ตนปฏิบัติ จนทำให้งานบรรลุเป้าหมาย

โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดไม่เกิน 120 คน ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา ที่แสดงถึงการที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากสมัยของการบริหารองค์การเชิงพฤติกรรม นักทฤษฎีในยุคนี้จะมุ่งพัฒนาทฤษฎีการจูงใจผู้ปฏิบัติและพัฒนาโครงสร้างขององค์การ เพื่อการเพิ่มพูนแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การบริหารในยุคนี้ให้ความสำคัญของคน และมองคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อองค์กร

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้มากมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องร่วมกัน จึงได้นำความหมายของคำว่า “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” จากนักวิชาการต่าง ๆ มากล่าวให้เห็นภาพอย่างชัดเจน มีรายละเอียด ดังนี้

ลิเคิร์ต (Likert) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและการตัดสินใจ กระทำโดยกลุ่มผู้บริหารมีความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ การติดต่อสื่อสารไม่เพียงแต่จากบนลงล่าง(downward communication) และจากล่างขึ้นบน (upward communication) แต่ยังมี การติดต่อสื่อสารตามแนวนอน (horizontal communication) ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในระดับเดียวกัน ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่เพียงแต่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่จะพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่า พวกเขา มีความสำคัญความเกี่ยวข้องระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาภายในบรรยากาศของความเป็นมิตรภาพ องค์กรที่เป็นทางการและองค์กรที่ไม่เป็นทางการจะเข้ากันได้เป็นอย่างดี¹⁶

โคเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และร่วมมือใน องค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ¹⁷

ยูก์ (Yukl) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นลักษณะการบริหารที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจและมีผลปฏิบัติงานที่สูงขึ้น¹⁸

สวอนสเบิร์ก (Swansburg) นั้นได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารที่มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยการมอบหมายอำนาจจากผู้จัดการระดับสูงลงไปสู่พนักงาน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และหน้าที่ การมอบอำนาจรวมถึงภาระงานและความรับผิดชอบต่างๆ ซึ่งพนักงานต้องยอมรับและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น¹⁹

¹⁶ Rensis Likert, *New Patterns of Management* (New York: Mcgraw-Hill Book Company, 1961), 223.

¹⁷ John M. Cohen and Norman T. Uphoff, *Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation* (New York: the Rural Development Committee Center for international studies, Cornell University, 1977), 6.

¹⁸ Gary A. Yukl, *Leadership in Organization* (New York: Prentice-Hill, 1981), 208-209.

¹⁹ Russell C. Swansburg , *Management and Leadership for Nurse manager* (Boston : Jones and Bartlett Publishes, 1996), 390.

สมเดช สีแสง ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ถือว่าเป็นการบริหารที่ดีและเหมาะสมที่สุดกับคุณสมบัติของมนุษย์ในปัจจุบัน การบริการแบบมีส่วนร่วมนี้ถือเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management)²⁰

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหา และตัดสินใจร่วมกัน รับผิดชอบการบริหารงานบางอย่างเพื่อให้ประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหาร²¹

ชูชาติ พ่วงสมจิตร ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าหมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน²²

ประภาพรณ รักเลี้ยง ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน รางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน หรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือร่วมทั้งรับผิดชอบและรับชอบ²³

เศรษฐภูมิ เกาชารี ได้ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ไขปัญหาทางการบริหารที่

²⁰ สมเดช สีแสง, **คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ** (ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, 2547), 229.

²¹ ธีระ รุญเจริญ, **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา** (กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2550), 185.

²² ชูชาติ พ่วงสมจิตร, **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5** (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2555), 209-211.

²³ ประภาพรณ รักเลี้ยง, **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษาศึกษา** (ม.ป.ท., 2556), 123.

สำคัญซึ่งอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง²⁴

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคลในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมีความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังและกระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้เป็นหลักการของการบริหารงานที่ผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง²⁵

วันชัย โกลละสุต กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์²⁶

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าหมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันนี้หากได้มีการตัดสินใจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัด หรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน²⁷

ประสาร พรหมณา กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย²⁸

²⁴ เศรษฐภูมิ เกชาจารี, การบริหาร การจัดการ. *บทความอินดัสเตรียล เทคโนโลยี รีวิว Industrial technology review* 21, 276 (พฤศจิกายน 2558): 114 - 120.

²⁵ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, “การบริหารแบบมีส่วนร่วม,” *วารสารมหาจุฬาริชาการ* 4, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560), 177.

²⁶ วันชัย โกลละสุต, *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม*, เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก http://kmcenter.rid.go.th/kmc08/km_53/km_team53.htm

²⁷ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*, เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://relation.labour.go.th/attachments/category/81/0413.pdf>

²⁸ ประสาร พรหมณา, *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*, เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://trang.nfe.go.th/alltis16/UserFiles/Pdf/wijaiman.pdf>

สมาน อัครภูมิ ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายบริหารเปิดโอกาสให้บุคคลในหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมดำเนินงาน ร่วมประเมิณผล และร่วมรับผลประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ตามพันธกิจขององค์กร แต่ไม่ควรเข้ามากำกับ หรือร่วมใช้อำนาจการบริหารของผู้บริหาร²⁹

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจการตัดสินใจจากผู้บริหารลงไปสู่ผู้ปฏิบัติการ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลในองค์กรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ ติดตามประเมินผล แก้ปัญหา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน รวมถึงร่วมกันรับผิดชอบในผลของงานที่ตนปฏิบัติ จนทำให้งานบรรลุเป้าหมาย

หลักการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรนั้น นักวิชาการในอดีตได้นำมาปฏิบัติกันมาก นักวิชาการที่มีชื่อเสียงได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบร่วมมือหรือการมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมากในบรรดานักบริหารองค์กรต่างๆ รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น ซึ่งแนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

แนวคิดของโคเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) โคเฮินและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบและร่วมมือในองค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการบริหารตาม แนวคิดของโคเฮินและอัฟฮอฟ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการ โดยมีการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดทางเลือกว่าควรจะทำโครงการที่อีกกิจกรรมใดบ้าง และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใด และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังครอบคลุมไปถึงการตัดสินใจในระหว่างการดำเนินโครงการ

²⁹ สมาน อัครภูมิ, การบริหารสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษา(ฉบับปรับปรุง) (อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์, 2557), 68.

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่างๆให้กับโครงการทั้งในด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วม ในการบริหารและประสานงานโครงการต่างๆ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Evaluation) การมีส่วนร่วมประเภทนี้มีสองนัย คือเป็นทั้งการร่วมรับประโยชน์และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการพัฒนา ผลประโยชน์ที่ได้รับได้แก่ ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ คือ การมีรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้นและมั่นคงขึ้นหรือการมีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพหรือคุณภาพดี ผลประโยชน์ด้านสังคม ได้แก่ การได้รับการศึกษาหรือรู้หนังสือมากขึ้น รวมทั้งการให้บริการสังคมอื่นๆมากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น ผลประโยชน์ส่วนบุคคล ได้แก่ การมีความนับถือตนเองมากขึ้น มีพลังอำนาจทางการเมืองมากขึ้น และมีความรู้สึกถึงความมีประสิทธิภาพของตนเอง

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Benefits) เป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วมประเมินอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมเพื่อทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการประเมินผล หรือการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการวิจัย ประเมินผล สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินของโครงการ³⁰

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg) ศาสตราจารย์ผู้บริหารทางการศึกษาของโรงเรียนพยาบาลแห่งวิทยาลัยทางการแพทย์จอร์เจีย ได้แบ่งองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน (trust) การไว้วางใจกันปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ เรียบร้อย หากได้รับการยอมรับไว้วางใจจากผู้บริหาร ช่วงเวลาในการให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการบริหารงานควรจะได้รับ การควบคุมจากผู้บริหาร ภาระงานทั้งหมดหรือการตัดสินใจ ผู้บริหารจะให้โอกาสเท่าที่เป็นไปได้ ผู้บริหารที่ให้อำนาจและให้ความไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถและข้อบกพร่องของผู้ปฏิบัติงาน แนวคิดพื้นฐานที่ทุกคนมีคือความไว้วางใจ (trust) คือ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนย่อมรู้จักงานของตนดีกว่าใครๆ ทุกคนสามารถที่จะยอมรับความรับผิดชอบในการบริหารงาน ถ้าความรับผิดชอบจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด และความคิดสร้างสรรค์จะมีอยู่ในบุคลากรทุกระดับในองค์การ

³⁰ John M. Cohen and Norman T. Uphoff, "Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity." *Word Development* 8, (1980) : 223.

2. ความยึดมั่นผูกพัน (commitment) บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน ต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนในการตัดสินใจร่วมกับผู้บริหาร ประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันหมั่นเพียร ผลผลิตในการทำงานมีมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ

3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (goals and objectives) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถร่วมกันตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้โดยการร่วมกันประชุมปรึกษา (conference) การประชุมปรึกษาจะเป็นการทำทลายความสามารถของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน สร้างความชัดเจนทำให้มีความเห็นสอดคล้องกัน สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy) เป็นภาวะที่มีความอิสระต่อความ รับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่ และความสามารถในการรายงานสำหรับงานของแต่ละ บุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องการความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มความรับผิดชอบที่ตนได้รับ³¹

การมีส่วนร่วมตามแนวคิดของของลิเคิร์ท ลิเคิร์ท (Likert) เป็นนักคิดที่สนใจหาวิธีให้เป้าหมายของแต่ละบุคคลและเป้าหมายขององค์กรมาบรรจบกันโดยลิเคิร์ท พยายามทำการวิจัยเชิงประจักษ์อย่างจริงจังที่สถาบันวิจัยสังคมของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ลิเคิร์ทพยายามศึกษาอิทธิพล (Effect) ของระบบการจัดการ (Management System) ที่ส่งผลต่อเจตคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ของผู้ปฏิบัติงาน

อากรีส (Argyris) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร ประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร เพียงแค่ได้รับ ฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร

³¹ Russell C. Swansburg, *Management and Leadership for Nurse Manager*. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393.

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย นอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มสมาชิก และความร่วมมือนั้นแพร่ขยายไปทั้งองค์กร ทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กร³²

ไบรย์แมน (Bryman) ได้เสนอแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงานและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ 4 ประการ คือ

1) บรรยากาศของการมีส่วนร่วม ควรจะต้องทำให้นโยบายที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า

2) จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่เขาเห็นคุณค่า ดังนั้นผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (individual goal) กับเป้าหมายองค์กร (organization goal) ให้เท่าเทียมกัน

3) ผู้มีส่วนร่วมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้น ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น

4) เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเขาจะมี ego - involved³³

ซัชคิน (Sashkin) ได้เสนอวิธีในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (Participation in Goal Setting) มีความหมายถึงการที่ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในงานในการกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อที่พวกเขาจะได้พยายามทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และเกิดผลงานที่ดี

2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหารือในหลาย ๆ โอกาส มีอิทธิพลในการกำหนด

³² Chris Argyris, "Organization : Rational and Self Actualizing." Public Administration

Review (July /August, 1973): 354-357, อ้างถึงใน ทรงพล เจริญคำ, **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา** (กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, 2559), 381-382.

³³ A. Bryman, **Leadership and Organization** (London : Rout edge & Keg an Paul, 1986), 139.

เป้าหมายของงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Participation in Problem Solving) เป็นความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงงาน

4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (Participation in Change) การมีส่วนร่วมแบบนี้จะมีความยากและซับซ้อน ถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด ซึ่งรูปแบบนี้จะมาหลังจากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง วิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลองค์กร เพื่อที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาขององค์กร นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร ถือเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกท้าทายให้กับพนักงาน ซึ่งเป็นเงื่อนไขอีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของงานตามหลักวิทยาศาสตร์³⁴

ชูชาติ พวงสมจิตร ได้สรุปเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญขององค์กร มีการแบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของตนและตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบด้วยความมีเหตุผลและคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ

2. ความไว้วางใจกัน คือ แนวคิดที่เป็นปรัชญาพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ผู้บริหารเพียงดูแลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ และดูแลผลสุดท้ายของงานก็เพียงพอแล้ว

3. การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ คือการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ คือ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ

³⁴ M. Sashkin, *A manager's guide to participative management* (New York: AMA. Membership Publications Division, 1982), 110-113.

5. ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน คือ การที่ผู้บริหารและ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มาปฏิบัติร่วมกัน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความ ผูกพันต่อกัน และการที่บุคคลในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้ถึงเป้าหมายขององค์กร มี ความรู้สึก เป็นเจ้าของร่วมกัน และร่วมมือกันอย่างเต็มที่ตามกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งก่อให้เกิด ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับองค์กร

6. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การ ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มี บทบาทในการร่วมตัดสินใจ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจนั้น ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ³⁵

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ช่วย กำลังใจของครูดีขึ้น
2. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
3. สร้างและสนับสนุนให้เกินผู้นำใหม่ๆ ในสถานศึกษา
4. เป็นการเพิ่มคุณภาพการสื่อสาร
5. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน มีความริเริ่มโครงการใหม่ ที่สนองความต้องการของ ผู้เรียน
6. ผู้สอนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณโดยประหยัดและเกิดประโยชน์ สูงสุด
7. เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงสถานศึกษา
8. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
9. การบริหารทำด้วยความโปร่งใสมากขึ้น
10. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการสอน³⁶

นอกจากนี้ ประสาร พรหมณา กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้การบริหารโรงเรียน มีประสิทธิภาพดังนี้

³⁵ ชูชาติ พ่วงสมจิตร, ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตร บัณฑิตทางการศึกษา, 209-211.

³⁶ อุทัย บุญประเสริฐ, การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 49.

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความร่วมมือ รวมพลังความสามัคคี การทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม ทำให้มีการสนับสนุนการทำงาน สร้างผลงานได้มากขึ้นในเวลาจำกัด

2. บุคลากรมีขวัญ กำลังใจที่ได้มีส่วนร่วม ได้รับการยอมรับจากฝ่ายบริหาร มีความภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้นทำงานอย่างเต็มความสามารถ ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น

3. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ลดความขัดแย้งลดการต่อต้านจากฝ่ายปฏิบัติได้มีโอกาสร่วมทำงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ทำให้ลดปัญหาในการทำงาน งานสำเร็จได้รวดเร็วเพราะความร่วมมือจากทุกคน ทุกฝ่าย

4. ทำให้เกิดกระบวนการประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ร่วมมือกันแบ่งงานกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน

5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีการทำงาน ควบคุมงานกันเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของฝ่ายบริหารให้ลดลง ฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารงานได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผลงานมีออกมาคุณภาพสูงขึ้น แสดงถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพ³⁷

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดการยอมรับ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เกิดความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นเพราะมีอิสระในการทำงาน รวมถึงเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานอีกด้วย

โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีทั้งหมด 14 โรงเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนอนุบาลนครปฐม
- 2) โรงเรียนวัดพะเนียงแตก
- 3) โรงเรียนวัดดอนขนาท
- 4) โรงเรียนวัดดอนยายหอม
- 5) โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย
- 6) โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
- 7) โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์

³⁷ ประสาร พรหมณา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, เข้าถึงเมื่อ 25 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://trang.nfe.go.th/alltis16/UserFiles/Pdf/wijaiman.pdf>

- 8) โรงเรียนวัดธรรมศาลา
- 9) โรงเรียนบ้านต้นสำโรง
- 10) โรงเรียนบ้านรางมะเดื่อ
- 11) โรงเรียนวัดสามควายเผือก
- 12) โรงเรียนวัดตาก้อง
- 13) โรงเรียนบ้านมาบแค
- 14) โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์

ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กทั้งสิ้น 4 โรงเรียน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ที่	โรงเรียน	จำนวนครู/บุคลากร ทางการศึกษา (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)
1	โรงเรียนวัดดอนขนาก	8	93
2	โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ์ 1)	9	92
3	โรงเรียนบ้านลำท่าโพ	9	81
4	โรงเรียนบ้านมาบแค	9	111

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2566, เข้าถึงได้จาก http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7301.

โรงเรียนวัดดอนขนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 92/1 หมู่ที่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 93 คน มีบุคลากรทั้งหมด 8 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูปฏิบัติการสอน 7 คน³⁸

โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ์ 1) ตั้งอยู่เลขที่ 64/1 หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งน้อย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษา

³⁸ โรงเรียนวัดดอนขนาก, ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนขนาก, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180002

ปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 92 คน มีบุคลากรทั้งหมด 9 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูปฏิบัติการสอน 8 คน³⁹

โรงเรียนบ้านลำท่าโพ ตั้งอยู่เลขที่ 20/1 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 81 คน มีบุคลากรทั้งหมด 9 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูปฏิบัติการสอน 8 คน⁴⁰

โรงเรียนบ้านมาบแค ตั้งอยู่เลขที่ 54/1 หมู่ 10 ตำบลตาก้อง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวน 111 คน มีบุคลากรทั้งหมด 9 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูปฏิบัติการสอน 8 คน⁴¹

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

³⁹ โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ 1) , ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ 1) , เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180044

⁴⁰ โรงเรียนบ้านลำท่าโพ , ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านลำท่าโพ, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180045

⁴¹ โรงเรียนบ้านมาบแค , ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านมาบแค, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180048

ประณตศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ตามลำดับ 2) ธรรมนูญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมนูญของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน⁴²

นิสรพร แซ่มชุงาม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ส่วนอีก 3 ด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าและ สวัสดิการ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ส่วนอีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจาก มากไปหาน้อยดังนี้สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดีการเกี่ยวข้องของทางสังคม การบูรณาการทางสังคม จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วม ธรรมนูญในองค์กรการทำงาน 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁴³

สรวิศ จันทุม ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

⁴² นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมนูญของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาราชบุรี เขต 2,” **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม** 7, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 19.

⁴³ นิสราพร แซ่มชุงาม, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561), ง.

ประณตศึกษากระบี่ พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁴⁴

อมรภัค ปิ่นกำลัง ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจาก มากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกัน 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดโอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาการ ดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงาน และประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสผู้ร่วมงาน ได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุม การปฏิบัติงานของทีมงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหาร การศึกษาของโรงเรียน ตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป⁴⁵

⁴⁴สรวิศ จันทุม, “ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่,” **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช** 11, 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 71-81.

⁴⁵อมรภัค ปิ่นกำลัง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562), ง.

คมสัน แข็งแอ ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีแนวทางการพัฒนาคือการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันและมีการทบทวนหลังปฏิบัติงาน 2) ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานมีแนวทางการพัฒนา คือ มอบหมายงานรวมทั้งมอบอำนาจในการตัดสินใจ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานหลัก และร่วมกันประเมินผล 4) ด้านการไว้วางใจกัน มีแนวทางการพัฒนา คือ มีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีการสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง เสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน⁴⁶

ธีรภัทร โคตรบรรเทา ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน คือ การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการประจำปีและรับทราบผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม/โครงการของโรงเรียน⁴⁷

นिति เรืองสุขอุดม ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) สมรรถนะ

⁴⁶ คมสัน แข็งแอ, “แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1,” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**, เสริม (ธันวาคม 2562): 181-182.

⁴⁷ ธีรภัทร โคตรบรรเทา, “ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1,” **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** 10, 3 (กันยายน –ธันวาคม 2563): 156.

ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁴⁸

หนึ่งฤทัย เฟื่องบุญ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 พบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การร่วมตัดสินใจ รองลงมาคือการร่วมรับผลร่วมปฏิบัติการ ร่วมคิดและวางแผน และร่วมตรวจสอบและประเมินผล 2) ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า มี 3 องค์ประกอบ คือ 2.1) กระบวนการมีส่วนร่วม 2.2) สารของการมีส่วนร่วม 2.3) ผู้มีส่วนร่วมในโรงเรียน และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก⁴⁹

สายใจ ยามแย้ม ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารและการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะ การบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเทคนิควิธีรองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความคิด รวบรวม 2) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านความ ไว้วางใจกัน และด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความมีอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้

⁴⁸ นิธิ เรืองสุขอุดม, “สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1,” วารสาร มจร สังคมศาสตร์ **ปริทรรศน์** 9, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2563): 201-212.

⁴⁹ หนึ่งฤทัย เฟื่องบุญ, “การพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2,” **มหาจุฬานาครทรรศน์** 7, 12 (ธันวาคม 2563): 131-132.

และ 3) ทักษะการบริหารและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ไม่มีความสัมพันธ์กันทั้งในภาพรวมและรายด้าน⁵⁰

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่าระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁵¹

แก้วภัทธา จิตรอักษร ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า 1)คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ บุคลิกเปิดเผยประนีประนอม มีสติ การเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ และมั่นคงทางอารมณ์ 2)การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจ และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3)คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁵²

⁵⁰ สายใจ ยามแย้ม, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2,” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)** 27, 2 (เมษายน - มิถุนายน 2564): 200-201.

⁵¹ วิศรุต เพ็ชรสีม่วง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2,” **วิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** 11, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 124.

⁵² แก้วภัทธา จิตรอักษร, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1,” **วารสารสิรินธรปริทรรศน์** 23, 9 (มกราคม - มิถุนายน 2565): 249-261.

พัชรินทร์ พรหมกิ่งแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลเวียงพางคำอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย 1) การไว้วางใจกัน (Trust) ควรให้ความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้วยโดยสถานศึกษาจะต้องทำให้บุคลากรทุกคนร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างเชื่อมั่นและควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน 2) ความผูกพันที่จะปฏิบัติ (Commitment) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกันควรมีการประชุมร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารกับคณะครูผู้ปกครองและชุมชน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals & Objectives) ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนควรมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดพันธกิจเป้าหมายวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความชัดเจนและการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโดยเฉพาะการจุดประสงค์ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) ผู้บริหาร หัวหน้างาน ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ในการให้ข้อเสนอแนะและควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา⁵³

อรอนงค์ แจ่มจรัส ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และการตั้งเป้าหมายมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้ คือผู้บริหารควรมีความพร้อมให้คำปรึกษา ยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ ผู้ใต้บังคับบัญชาควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของสถานศึกษาไปในทิศทางทิศทางเดียวกัน เพื่อขจัดความขัดแย้ง

⁵³ พุชรินทร์ พรหมกิ่งแก้ว, “แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย,” วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2565): 203-205.

ผู้ได้บังคับบัญชาควรมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ของสถานศึกษา⁵⁴

โกศล เย็นสุขใจชน ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ความยึดมั่นผูกพันและการไว้วางใจกัน 2) การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความผูกพันความเชื่อถือนระหว่างกัน การสื่อสารที่ดี ทักษะที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากภายในและภายนอก ทักษะในการเจรจา ความชัดเจนของเป้าหมาย และ ภาวะผู้นำที่เหมาะสม 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านความยึดมั่นผูกพัน และด้านการไว้วางใจกัน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยสามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 31.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁵⁵

บุญยวีร์ รวีเลิศศิริกุล ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การไว้วางใจกัน และความยึดมั่นผูกพัน 2) การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดกระบวนการ การจัดบริบท การจัดรูปแบบงาน และการจัด

⁵⁴ อรอนงค์ แจ่มจรัส, “แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10,” วารสารวิจัยวิชาการ 5, 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2565): 205.

⁵⁵ โกศล เย็นสุขใจชน, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10,” วารสารวิชาการ คุรุศาสตร์สวนสุนันทา 6, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2565): 62.

องค์ประกอบ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁵⁶

ณิชวารรณ บุญรอด ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁵⁷

ณัฐนนท์ วิทยาประโคน ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมาย ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรมีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการเพื่อบรรลุ เป้าหมาย และการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์⁵⁸

กันทิมา ตีเกพี ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน การมีส่วนร่วม

⁵⁶ ปุณยวีร์ รวีเลิศศิริกุล, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาราชบุรี เขต 2,” **วารสารสิรินธรปริทรรศน์** 23, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565): 238.

⁵⁷ ณิชวารรณ บุญรอด, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี,” **วารสารนิติรัฐ** 1, 1 (มกราคม – มีนาคม 2566): 23.

⁵⁸ ณัฐนนท์ วิทยาประโคน, “แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2,” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** 42, 1(มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566): 109-110.

ในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และควมมีอิสระในการปฏิบัติงานตามลำดับ⁵⁹

วิระ บุตรฤทธิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 87.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ ผู้บริหารจะต้องสร้างความรักความสามัคคี ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ในสถานศึกษาอย่างยั่งยืนตลอดไป⁶⁰

ณัชศ ฐิติธณภูมิ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้ มีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด (2) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครู ได้ มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน (3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเมินผลการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ขององค์กร (4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ได้ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชุมชนและผู้ปกครอง (5) การมีส่วนร่วมใน

⁵⁹ กันทิมา ตีเกะพี, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1,” **วารสารสิรินธรปริทรรศน์** 24, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2566): 28.

⁶⁰ วิระ บุตรฤทธิ์, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล,” **การบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น** 5, 2 (กุมภาพันธ์ 2566): 84.

ผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควร ร่วมแสดงความยินดีเมื่อผลการดำเนินงานออกมามีผลสำเร็จ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับครู (6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วม ในการประเมินผล จากการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสังเกตวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้ครูคาดหวังผลจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ⁶¹

ศุภลักษณ์ ปะโปตินัง ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต1 พบว่า 1) ทักษะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาและสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05⁶²

วิสนีย์ นุราช ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน รองลงมาคือด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ไม่กล้าตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหา หรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับภารกิจหรือนโยบายที่เร่งด่วน และมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ได้รับ

⁶¹ ณัชศ ฐิติธณภูมิ, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี,” การบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น 5, 2 (กุมภาพันธ์ 2566): 189-190.

⁶² ศุภลักษณ์ ปะโปตินัง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต1,” วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 6, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566): 108.

มอบหมาย จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจการดำเนินงานนโยบายเร่งที่ด่วน ให้บุคลากรทราบ⁶³

งานวิจัยต่างประเทศ

บูเฮเลซี (Buthelezi) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมในแอฟริกาใต้ พบว่าผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้าแผนกต่างๆ เข้ามาปิตาธิปไตยแอฟริกาใต้ใช้กลยุทธ์การจัดการและความเป็นผู้นำที่ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 การยอมรับอุปนิสัย (ความเป็นมนุษย์) และเลิกโกตลา (คำภาษาเซโซโทสำหรับ “การมีส่วนร่วมของชาวแอฟริกัน” แนวทางการตัดสินใจ”) ได้รับการสนับสนุนในการตัดสินใจต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนใต้แอฟริกา การศึกษายังกำหนดว่าความรับผิดชอบในการสอนของผู้บริหารควรลดลงหรือนำออกเพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารโดยการดำเนินการจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติที่โรงเรียนมัธยมในแอฟริกาใต้⁶⁴

โอโมโรบี (Omorobi) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมและการบรรลุเป้าหมายของสถาบันในมหาวิทยาลัยไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการบรรลุเป้าหมายของสถาบัน ขอแนะนำให้ผู้จัดการมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจ ความมุ่งมั่น และความกระตือรือร้นในหมู่พนักงานในการแสวงหาและบรรลุเป้าหมายของสถาบัน⁶⁵

บูเฮเลซี และกามาเด (Buthelezi and Gamede) ได้ศึกษาความท้าทายของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมปิตาธิปไตยในแอฟริกาใต้ในการดำเนินการจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีหน้าที่บริหารจัดการมากเกินไปซึ่งจะช่วยลดเวลาในการริเริ่มการจัดการ

⁶³ วิสณีย์ นูราช, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2,” **วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์** 10, 7 (กรกฎาคม 2566): 275.

⁶⁴ Alan B. Buthelezi, “Enhancing Participative Management Practices among Secondary Schools in Patriarchal South Africa,” **Journal of Educational and Social Research** 12, 5 (september 2022): 172.

⁶⁵ Garieth Omorobi Omorobi, “Participative Management Practices and Institutional Goal Attainment in Nigerian Universities,” 5, 1 (February, 2020): 169.

แบบมีส่วนร่วม และความไม่สมดุลระหว่างเพศในตำแหน่งผู้บริหารและผู้นำมีแนวโน้มที่จะส่งผลเสียต่อขวัญกำลังใจของพนักงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแอฟริกาใต้⁶⁶

นิโคลส์ (Nichols) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดการแบบมีส่วนร่วมต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานที่ทำงาน พบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมมีผลต่อความรู้สึกของการเป็นเจ้าของสถานที่ทำงาน บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นเจ้าของและการรับรู้ของความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานและพนักงานมีความสำคัญต่อการรับรู้ของพนักงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน⁶⁷

ซวาเรส (Soares) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อความสามารถในการแข่งขัน แนวทางในบริบทของอุตสาหกรรมกราฟิก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าในขณะนั้นมีความเปราะบางในบริษัทในแง่มุมต่างๆ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของพนักงานในกระบวนการตัดสินใจร่วมกันแบบบูรณาการและสนับสนุนกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรเอง⁶⁸

สรุป

จากผลการศึกษาดำรง เอกสาร วารสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับเรื่อง การจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ โดยจะเห็นได้ว่ามีหลากหลายแนวคิด ทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป ตามหลักการ

⁶⁶ A.B. Buthelezi and B.T. Gamede, “ Challenges facing secondary school principals regarding effective implementation of participative management in patriarchal South Africa,” *Sabinet African Journals* 17, 4 (November 2019): 132.

⁶⁷ Hannah Nichols, "The effect of participative management on workplace belonging" (The Degree Master of Science In Organization Development Faculty of The Graziadio Business School Pepperdine University, 2020), iii.

⁶⁸ Aline Paim Soares, “PARTICIPATIVE MANAGEMENT FOR COMPETITIVENESS: AN APPROACH IN THE CONTEXT OF THE PRINTING INDUSTRY” *Adm. UFSM, Santa Maria*14, 9 (September-October 2021): 1050.

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดทฤษฎีของ สวอนสเบิร์ก (Swansburg) มาเป็นกรอบพิจารณาในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การไว้วางใจกัน(trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน(Commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (goals and objectives) 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy)

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ซึ่ง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 35 คน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รวมจำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาปัญหา นิยามปัญหา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร วารสาร บทความ ข้อมูล รายงานการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย เสนอขอความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอโครงร่างต่อภาควิชา เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอความเห็นชอบโครงการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและการหาค่าความเชื่อมั่นเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้ ในระเบียบ วิธีวิจัย นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการ ควบคุมการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ นำมาจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขออนุมัติการจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างแบบเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot ,non – experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

S	หมายถึง	ประชากรที่ศึกษา
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรของงานวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือข้าราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน ครู จำนวน 31 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** คือการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของ สวอนสเบิร์ก (Swansburg)⁶⁹ ประกอบด้วยตัวแปร นิยามไว้ดังนี้

การไว้วางใจกัน (trust) หมายถึง การที่ผู้บริหารแสดงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้อ ความสามารถ ของผู้ร่วมงาน มอบหมายงานและเชื่อว่าสามารถปฏิบัติงานได้ ยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ให้ความไว้วางใจ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน มีการจัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โดยมีการยอมรับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน

ความยึดมั่นผูกพัน (commitment) หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของโรงเรียนร่วมกัน

การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (goals and objectives) หมายถึง ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน ยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ มีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล ผู้บริหารใช้วิธีการระดมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน

ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy) หมายถึง ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ ให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย เปิดโอกาสให้

⁶⁹ Russell C.Swansburg, *Management and Leadership for Nurse Manager*. 2nd ed. (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996), 391-393. อ้างถึงใน อมรภาค ปิ่นกำลัง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุททาสนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562), 68.

ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน รวมถึงให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็น เรื่องการทำงานอย่างเต็มที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้ 1) แบบสอบถาม (questionnaire) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่ม บุรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสวอน สเบิร์ก (Swansburg) จำนวน 20 ข้อ โดยลักษณะการตอบแบบสอบถามเป็นการจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)⁷⁰ โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประมาณค่าดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 5 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 1 ฉบับ แบ่ง ออกเป็น 2 ตอน เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบุรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดโดย ทำการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 4 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

⁷⁰ Renis Likert, *New Patterns of management* (New York: McGraw Hill Book Company Inc. 1996), 223.

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ อมรภาค ปิ่นกำลัง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.60 – 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .925⁷¹ และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปสอบถามกับประชากรตามจำนวนที่ออกแบบการวิจัยไว้

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา 4 คนและครูจำนวน 4 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างตามขั้นตอนที่วางไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 4 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้

⁷¹ อมรภาค ปิ่นกำลัง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562), 68.

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษาออกให้ ส่งไปยังโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปเป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ใช้มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁷² โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 - 5.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 - 4.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก

⁷² John, w. Best, and V. Kahn James, **Research in Education**, 10th ed. (Boston, Mass: Allyn and Bacon, 2006), 310.

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับ น้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่ม บูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จากการใช้แบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแนวทาง การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา

สรุป

การวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 2) แนวทางการ พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งเก็บข้อมูลจากครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) จำนวนทั้งสิ้น 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมี ส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ใน การวิจัย ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 35 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 รวมทั้งสิ้น 35 คน แยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

(N=35)

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	5	14.29
	- หญิง	30	85.71
	รวม	35	100.00
2	อายุ		
	- ไม่เกิน 30 ปี	14	40.00
	- 31-40 ปี	13	37.14
	- 41-50 ปี	3	8.57
	- 51 ปีขึ้นไป	5	14.29
	รวม	35	100.00
3	ระดับการศึกษา		
	- ปริญญาตรี	32	91.43
	- ปริญญาโท	3	8.57
	- ปริญญาเอก	-	-
	รวม	35	100.00
4	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	- ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง	4	11.43
	- ครู	31	88.57
	รวม	35	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน (ต่อ)

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
	- ไม่เกิน 5 ปี	16	45.71
	- 6 -10 ปี	11	31.43
	- 11-15 ปี	3	8.57
	- 16 -20 ปี	2	5.72
	- 21 ปีขึ้นไป	3	8.57
	รวม	35	100.00

ตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ด้านอายุ ไม่เกิน 30 ปีมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และน้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ด้านระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 91.43 น้อยที่สุดคือระดับปริญญาโท จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 8.57 ด้านตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งครูมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.57 และน้อยที่สุดคือตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 ด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 รองลงมาคือประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 6-10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 11-15 ปี และ 20 ปีขึ้นไปเท่ากัน จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.57 และน้อยที่สุดคือประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 16 -20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.72

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ในการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต

(Arithmetic mean: μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) แล้วนำไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (N=35)

ขั้นตอน ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ
1	การไว้วางใจกัน (Trust)	4.29	0.48	มาก
2	ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)	4.29	0.43	มาก
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives)	4.20	0.49	มาก
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)	4.27	0.49	มาก
รวม		4.26	0.44	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.44$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.43$) การไว้วางใจกัน ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.48$) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.49$) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.44 ซึ่งหมายความว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: σ) จะได้ผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 4 – 7

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านการไว้วางใจกัน (Trust)

(N=35)

ข้อ	การไว้วางใจกัน (Trust)	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารแสดงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน	4.34	0.59	มาก
2	ผู้บริหารมอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงาน และเชื่อว่าสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ	4.43	0.70	มาก
3	ผู้บริหารยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน	4.20	0.53	มาก
4	ผู้บริหารให้ความไว้วางใจ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน	4.11	0.58	มาก
5	ผู้บริหารได้จัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โดยมีการยอมรับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน	4.37	0.69	มาก
รวม		4.29	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านการไว้วางใจกัน (Trust) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.48$) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงาน และเชื่อว่าสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.70$) ผู้บริหารได้จัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โดยมีการยอมรับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.69$) ผู้บริหารแสดงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.59$) ผู้บริหารยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.53$) ผู้บริหารให้ความไว้วางใจ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมเท่ากับ 0.48 ซึ่งหมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)

(N=35)

ข้อ	ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ	4.57	0.50	มากที่สุด
2	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่	4.40	0.60	มาก
3	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย	4.14	0.60	มาก
4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของโรงเรียนร่วมกัน	4.26	0.50	มาก
5	ผู้บริหารให้ข้อมูล แนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ	4.09	0.66	มาก
รวม		4.29	0.43	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพา ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.43$) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.50$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.60$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของโรงเรียนร่วมกัน ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.50$) ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.60$) ผู้บริหารให้ข้อมูล แนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.66$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.43 ซึ่งหมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives)

(N=35)

ข้อ	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives)	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน	4.11	0.53	มาก
2	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กรเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันทั้งผู้บริหาร/ทีมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.26	0.61	มาก
3	ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ	4.23	0.69	มาก
4	ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล	4.11	0.63	มาก
5	ผู้บริหารใช้วิธีการระดมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน	4.29	0.62	มาก
รวม		4.20	0.49	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.49$) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารใช้วิธีการระดมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.62$) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กรเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันทั้งผู้บริหาร/ทีมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.61$) ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.69$) ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.53$) ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.63$)

ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.49 ซึ่งหมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)

(N=35)

ข้อ	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)	μ	σ	ระดับ
1	ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.37	0.60	มาก
2	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ	4.20	0.63	มาก
3	ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.20	0.58	มาก
4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน	4.31	0.63	มาก
5	ผู้บริหารให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่	4.26	0.66	มาก
รวม		4.27	0.49	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.49$) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.60$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.63$) ผู้บริหารให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.66$) ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.58$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ ($\mu = 4.20$,

$\sigma = 0.63$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.49 ซึ่งหมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาราชการในตำแหน่ง 4 คน และครู 4 คน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การไว้วางใจกัน

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรแสดงออก โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้การยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารควรไว้วางใจที่จะมอบหมายงานที่สำคัญและท้าทายความสามารถให้แก่ผู้ร่วมงาน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้แสดงความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความเชื่อมั่นต่อคณะครู ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของทุกคน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ต้องมีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ เพื่อทราบความก้าวหน้า และผลสำเร็จของงาน ตลอดจนมีการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างทีมที่มีคุณภาพ ทุกคนรับฟังเหตุผล ของกันและกัน

2. ความยึดมั่นผูกพัน

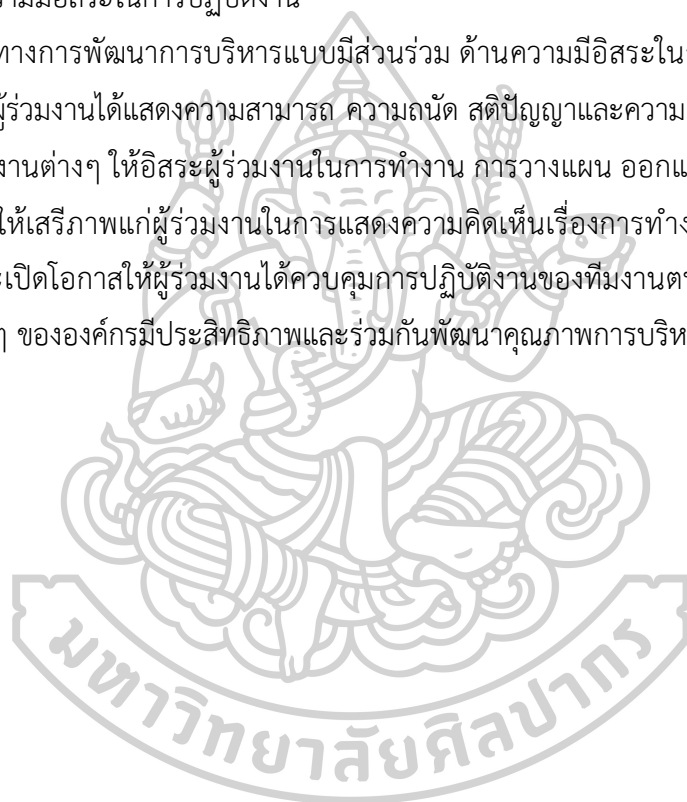
แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรสนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้แก่ตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร มีพฤติกรรมแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง ในขณะที่ผู้บริหารก็ต้องสนับสนุนการทำงานเป็นทีมที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บนหลักประชาธิปไตย สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่ผู้ร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ทำให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และทำงานต่างๆ ด้วยความรัก จะก่อให้เกิด ความรู้สึกผูกพันกับองค์กร ทุกคนร่วมกันในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้

3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาแผนงาน กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนงานขององค์กรร่วมกัน โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนาผลงานเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนด วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน

4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถ ความถนัด สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้อิสระผู้ร่วมงานในการทำงาน การวางแผน ออกแบบ และตัดสินใจในงาน ที่รับผิดชอบ ให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหาร ให้อำนาจและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงานตนเอง เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรมีประสิทธิภาพและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการบริหารต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่ม บูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาการ บริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งเก็บข้อมูลจากประชากรคือ ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่ม บูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 35 คน ทั้งนี้ไม่รวม ผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจกัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และการตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม เท่ากับ 0.44 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง และครู พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. การไว้วางใจกัน มีแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรแสดงออกโดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้การยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ควรไว้วางใจที่จะมอบหมายงานที่สำคัญและท้าทายความสามารถให้แก่ผู้ร่วมงาน รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของทุกคน นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ เพื่อทราบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของงาน ตลอดจนมีการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างทีมที่มีคุณภาพ ทุกคนรับฟังเหตุผลของกันและกัน 2. ความยึดมั่นผูกพัน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้แก่ตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ในขณะที่ผู้บริหารก็ต้องสนับสนุนการทำงานเป็นทีมที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บนหลักประชาธิปไตย ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่ผู้ร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ทำให้เขารู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์กร ทุกคนร่วมกันในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาแผนงาน กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนงานขององค์กรร่วมกัน โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนาผลงานเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน 4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถ ความถนัด สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้อิสระผู้ร่วมงานในการทำงาน การวางแผน ออกแบบ และตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ ให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็น เรื่องการทำงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารให้อำนาจและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ควบคุมการปฏิบัติงาน

ของทีมงานตนเอง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรมีประสิทธิภาพและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการบริหารต่อไป

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจกัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามลำดับ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้ความไว้วางใจครู มีการเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ครูสามารถแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายอันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วภัตรา จิตรอักษร ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจ และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยาโยสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การไว้วางใจกัน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้การยอมรับและไว้วางใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน มีการรับฟังข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน รวมถึงมีการกำกับติดตาม การรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อ ความรับผิดชอบในงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสนีย์ นุราช ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้านเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน รองลงมาคือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

1.2 ความยึดมั่นผูกพัน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ มีการเปิด โอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ รวมถึงผู้บริหารมีพฤติกรรม เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีส่งเสริม และฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยวีร์ ริวเลิศศิริ กุล ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็น อิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การไว้วางใจกัน และความยึดมั่นผูกพัน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิศรุต เพ็ชรสีม่วง ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน

1.3 การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารใช้วิธีการระดมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้ร่วมงานในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในองค์กรจากความคิดเห็นทั้งผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน รวมถึงมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสัน แข็งแอ ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการ ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และด้านการไว้วางใจกัน ตามลำดับ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กันทิมา ตีเกะพี ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน การมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และควมมีอิสระในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

1.4 ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้อิสระ แก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการ ปฏิบัติงานของทีมงาน รวมถึงผู้บริหารให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่อง การทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ ยามแย้ม ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสราพร แซ่มชุงาม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีหลายแนวทางโดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 การไว้วางใจกัน มีแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรแสดงออกโดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรไว้วางใจที่จะมอบหมายงานที่สำคัญและท้าทายความสามารถให้แก่ผู้ร่วมงาน รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสัน แข็งแอ ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการไว้วางใจกัน มีแนวทางการพัฒนา คือ มีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีการสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง เสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร พรหมกิ่งแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย การไว้วางใจกัน(Trust) ควรให้ความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้วยโดยสถานศึกษาจะต้องทำให้บุคลากรทุกคนร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างเชื่อมั่นและควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

2.2 ความยึดมั่นผูกพัน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ในขณะที่ผู้บริหารก็ต้องสนับสนุนการทำงานเป็นทีมที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บนหลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ทำให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์กร ทุกคนร่วมกันในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิภัทร โคตรบรรเทา ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน คือ การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการประจำปีและรับทราบผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม/โครงการของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮันนาห์ นิโคลส์

(Hannah Nichols) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดการแบบมีส่วนร่วมต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานที่ทำงาน พบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมมีผลต่อความรู้สึกของการเป็นเจ้าของสถานที่ทำงาน บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นเจ้าของและการรับรู้ของความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานและพนักงาน มีความสำคัญต่อการรับรู้ของพนักงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

2.3 การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาแผนงาน กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนงานขององค์กรร่วมกัน โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนาผลงานเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอโมโรบิ (Omorobi) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมและการบรรลุเป้าหมายของสถาบันในมหาวิทยาลัยไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการบรรลุเป้าหมายของสถาบัน ขอแนะนำให้ผู้จัดการมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจ ความมุ่งมั่น และความกระตือรือร้นในหมู่พนักงานในการแสวงหาและบรรลุเป้าหมายของสถาบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนนท์ วิทยาประโคน ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดเป้าหมาย ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร มีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการเพื่อบรรลุ เป้าหมาย และการมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรภัทร โคตรบรรเทา ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า แนวทางการการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน คือ การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการประจำปีและรับทราบผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการของโรงเรียน

2.4 ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถ ความถนัด สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้อิสระผู้ร่วมงานในการทำงาน การวางแผน ออกแบบ และตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารให้อำนาจและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน ได้ควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงานตนเอง เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรมีประสิทธิภาพและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการบริหารต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวรรธก์ โชติบุญ ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมประชุมและรับทราบ ตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้าน แร่งงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วม วิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่ริเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อ ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บูเฮเลซี และกาเมเด (Buthelezi and Gamede) ได้ศึกษาความท้าทายของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมปีตาธิปไตยใน แอฟริกาใต้ในการดำเนินการจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมี หน้าที่บริหารจัดการมากเกินไปซึ่งจะช่วยลดเวลาในการริเริ่มการจัดการแบบมีส่วนร่วม และความไม่ สมดุลระหว่างเพศในตำแหน่งผู้บริหารและผู้นำมีแนวโน้มที่จะส่งผลเสียต่อขวัญกำลังใจของพนักงาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแอฟริกาใต้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการ บริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนงาน กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของแผนงานขององค์กรร่วมกัน โดยใช้

กระบวนการทำงานเป็นทีม ร่วมประเมิณผล และร่วมพัฒนาผลงานเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ควรมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในองค์กร เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงผู้บริหารต้องสร้างความชัดเจน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน อันจะทำให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กร

2. จากผลการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ควรส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยจัดทำแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน ผู้บริหารแสดงความเป็นกัลยาณมิตร ให้อิสระผู้ร่วมงานในการทำงาน การวางแผน ออกแบบ และตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่องานวิชาการของสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://relation.labour.go.th/attachments/category/81/0413.pdf>
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. **รายงานผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สพป.นครปฐม เขต 1**. 2565.
- “กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124, ตอนที่ 24 ก (16 พฤษภาคม 2550): 29.
- โกศล เย็นสุขใจชน. “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.” **วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา** 6, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2565): 62.
- คมสัน แข็งแอ. “แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ** ,เสริม (ธันวาคม 2562): 181-182.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตร บัณฑิตทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และชูชาติ บางวิเศษ. **การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561.
- ธีระ รุญเจริญ. **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2550.
- นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.” **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม** 7, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 19.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. “การบริหารแบบมีส่วนร่วม.” **วารสารมหาจุฬาลงกรณ์** 4, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 177.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. ม.ป.ท., 2556.
- ประสาร พรหมณา. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://trang.nfe.go.th/alltis16/UserFiles/Pdf/wijaiman.pdf>

- บุญยวีร์ ริวเลิศศิริกุล. “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.” *วารสารสิทธิมนุษยชน* 23, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565): 238.
- โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนธ์ทองอุปถัมภ์ 1). **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนธ์ทองอุปถัมภ์ 1)**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180044
- โรงเรียนบ้านมาบแค. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านมาบแค**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=107318004
- โรงเรียนบ้านลำท่าโพ. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านลำท่าโพ**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180045
- โรงเรียนวัดดอนขนาก. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนขนาก**. เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1073180002
- วชิระ ก้อนในเมือง, ประธานกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2566.
- วันชัย โกลละสุด. **การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม**. เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก http://kmcenter.rid.go.th/kmc08/km_53/km_team53.htm
- วิสนีย์ นุราช. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.” *วารสารมหาจุฬานาค* 10, 7 (กรกฎาคม 2566): 275.
- เศรษฐภูมิ เกาซารี. “การบริหาร การจัดการ.” *บทความอินดัสเตรียล เทคโนโลยี รีวิว Industrial technology review* 21, 276 (พฤศจิกายน 2558): 114 - 120.
- สมเดช สีแสง. **คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ**. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, 2547.
- สันติ บุญภิรมย์. **นวัตกรรมการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2553.
- สายใจ ยามแย้ม. “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)* 27, 2 (เมษายน - มิถุนายน 2564): 200-201.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.” 16 ธันวาคม 2565.

_____ . ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2566. เข้าถึงได้จาก http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7301.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. “แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570).” 27 เมษายน 2565.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรักหวาน กราฟฟิค, 2545.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2560.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม. แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดนครปฐม 5 ปี (พ.ศ.2566- 2570). นครปฐม:สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2565.

สุนทร โคตรบรรเทา. การบริหารการศึกษา : หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2560.

อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2546.

อมรภาค ปิ่นกำลัง, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562), 68.

ภาษาอังกฤษ

A. Bryman. **Leadership in Organization**. London: Roytedge & Kegan Paul –Hall, 1986.

_____. **Leadership and Organization**. London : Rout edge & Keg an Paul, 1986.

Aline Paim Soares “PARTICIPATIVE MANAGEMENT FOR COMPETITIVENESS: AN APPROACH IN THE CONTEXT OF THE PRINTING INDUSTRY.” Adm. UFSM, Santa Maria14, 9 (September-October 2021): 1050.

Chris Argyris. "Organization : Rational and Self Actualizing." Public Administration Review (July /August, 1973): 354-357, อ้างถึงใน ทรงพล เจริญคำ. **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, 2559.

Cohen and Uphoff. “Participation’s Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity.” **Word Development** 8. 3 (1980) : 223.

Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: the Rural Development Committee Center for international studies, Cornell University, 1977.

Davis, Keith. **Human Behavior at Work : Organization Behavior**. New York: McGraw-Hill, 1981.

Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein. **Educational Administration; Concepts and Practices**. 7th ed. California: SAGE Publications, 2021.

Gray A. Yukl. **Leadership in Organization**. New Yok: Prentice-Hill, 1981.

Hannah Nichols. "The effect of participative management on workplace belonging." the Degree Master of Science In Organization Development Faculty of The Graziadio Business School Pepperdine University, 2020.

M. Sashkin. **A manager’s guide to participative management**. New York: AMA. Membership Publications Division, 1982.

Rensis Likert. **New Patterns of Management**. New York: Mcgraw-Hill Book Company, 1961.

Robert J.House. **Managerial Process and Organization Behavior**. New York: Scott Foresman and company, 1970.

Russell C. Swansburg. **Management and Leadership for Nurse manager**. Boston : Jones and Bartlett Publishes, 1996.

Russell C.Swansburg. **Management and Leadership for Nurse Manager. 2nd ed.** Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996.

Russell C.Swansburg. **Management and Leadership for Nurse Manager. 2nd ed.** Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996. อ้างถึงใน อมรภัค ปิ่นกำลัง. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.

Victor H. Vroom and Edward L. Deci. **Management and Motivation.** New York : Penquin Book Ltd, 1970.

ภาคผนวก

ที่ อว 8612.2/116

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

12 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ์)

ด้วย นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง รหัสประจำตัว 640620118 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบุรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ที่ อว 8612.2/115

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

12 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมาบแค

ด้วย นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง รหัสประจำตัว 640620118 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ที่ อว 8612.2/114

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

12 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนขาก

ด้วย นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง รหัสประจำตัว 640620118 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ที่ อว 8612.2/113

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

12 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำท่าโท

ด้วย นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง รหัสประจำตัว 640620118 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง

เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1”

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุก ข้อตามความเป็นจริง

ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่ง 2) ครูทุกท่าน (ตอบคนละ 1 ฉบับ) แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทั้ง 2 ตอน กรุณาอย่าเว้นข้อใด ข้อหนึ่ง เพราะคำตอบที่ได้จะไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง

เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1”

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง

ครู

5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ไม่เกิน 5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

16-20 ปี

21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การไว้วางใจกัน (Trust)						
1	ผู้บริหารแสดงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถ ของผู้ร่วมงาน					
2	ผู้บริหารมอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงาน และเชื่อว่าสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ					
3	ผู้บริหารยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน					
4	ผู้บริหารให้ความไว้วางใจ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน					
5	ผู้บริหารได้จัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โดยมีการยอมรับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน					
ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)						
6	ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ					
7	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินการอยู่					
8	ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย					
9	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาของโรงเรียนร่วมกัน					
10	ผู้บริหารให้ข้อมูล แนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ					

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives)						
11	ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน					
12	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กรเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันทั้งผู้บริหาร/ทีมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
13	ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ					
14	ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล					
15	ผู้บริหารใช้วิธีการระดมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน					
ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)						
16	ผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน					
17	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ					
18	ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
19	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน					
20	ผู้บริหารให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง

Descriptives

Notes

Output Created	17-FEB-2024 18:49:21	
Comments		
Input	Data	C:\Users\Dell\Desktop\IS\ครั้งที่ 5 เก็บข้อมูล\ใช้ที่บอกล\DataSetที่บอกล 110167.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	35
Missing Value Handling	Definition of Missing	User defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	All non-missing data are used.
Syntax	DESCRIPTIVES VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 B6 B7 B8 B9 B10 C11 C12 C13 C14 C15 D16 D17 D18 D19 D20 SUMA SUMB SUMC SUMD SUMALL /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.	
Resources	Processor Time	00:00:00.00
	Elapsed Time	00:00:00.01

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	35	3	5	4.34	.591
A2	35	2	5	4.43	.698
A3	35	3	5	4.20	.531
A4	35	3	5	4.11	.583

A5	35	2	5	4.37	.690
B6	35	4	5	4.57	.502
B7	35	3	5	4.40	.604
B8	35	3	5	4.14	.601
B9	35	3	5	4.26	.505
B10	35	2	5	4.09	.658
C11	35	3	5	4.11	.530
C12	35	3	5	4.26	.611
C13	35	3	5	4.23	.690
C14	35	2	5	4.11	.631
C15	35	3	5	4.29	.622
D16	35	3	5	4.37	.598
D17	35	3	5	4.20	.632
D18	35	3	5	4.20	.584
D19	35	3	5	4.31	.631
D20	35	3	5	4.26	.657
SUMA	35	2.80	5.00	4.2914	.48104
SUMB	35	3.00	5.00	4.2914	.42659
SUMC	35	2.80	5.00	4.2000	.49468
SUMD	35	3.00	5.00	4.2686	.48976
SUMALL	35	2.90	5.00	4.2629	.43914
Valid N (listwise)	35				

ที่ อว 8612.2/153

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน นางสาวนิตา อรุณศรีประดิษฐ์

ด้วย นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง รหัสนักศึกษา 640620118 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นักศึกษาสัมภาษณ์เพื่อนำไปประกอบการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

1. นางสาววนิดา อรุณศรีประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ
โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. นางสาวสิริภา เกิดลาภ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ
โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ์ 1)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
3. นายวีรวุฒิ กิตติวิโรดม ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการ
โรงเรียนบ้านมาบแค
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
4. นางสาวกัญญามาศ น้อยพันธ์ รักษาการในตำแหน่ง วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ
โรงเรียนวัดดอนขนาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
5. นางวิลาพร แดงเทศ ครู วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ
โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
6. นางสาวสิริญาพร มุกดา ครู วิทยาลัยนานาชาติการ
โรงเรียนบ้านมาบแค
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
7. นางสุชาดา อุนธูโร ครู วิทยาลัยนานาชาติการ
โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย (นิพนามทองอุปถัมภ์ 1)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
8. นางสาวปรีดาพร รอดพ่าย ครู วิทยาลัยนานาชาติการ
โรงเรียนวัดดอนขนาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์
ร่วมกัน (Goals and Objectives)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน
(Autonomy)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ที่ดีและการเสียสละเวลาอันมีค่า
เพื่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวสุธิตา มณีสอดแสง

วุฒิการศึกษา

ระดับปริญญาตรี : ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.)

วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบันศึกษาต่อระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

